

**Urząd Gminy Białaczów**

**PLAN ROZWOJU LOKALNEGO  
GMINY BIAŁACZÓW**

**na lata 2017 – 2021**

**PROJEKT**



**Lipiec 2017 r.**

**Opracowanie:  
Referat Funduszy Strukturalnych, Promocji i Rozwoju Gminy Białaczów**

**Gmina Białaczów**

**Powiat opoczyński**

**Województwo łódzkie**

**Powierzchnia 11563 ha**

**Liczba ludności 5862**

## Zawartość

Wstęp .....	4
I. Obszar i czas realizacji Planu Rozwoju Lokalnego .....	5
II. Analiza sytuacji społeczno-gospodarczej na obszarze objętym wdrażaniem Planu. ....	5
1. Położenie, powierzchnia, ludność .....	5
2. Historia gminy.....	6
3. Charakterystyka środowiska przyrodniczego .....	8
3.1. Ukształtowanie powierzchni, geomorfologia .....	8
3.2. Klimat.....	10
3.3. Wody powierzchniowe i podziemne .....	11
3.4. Lasy.....	13
3.5. Gleby.....	13
3.6. Turystyka, rekreacja.....	14
4. Zagospodarowanie przestrzenne .....	15
4.1. Tereny pod inwestycje .....	16
4.2. Ludność – jej struktura i prognoza .....	16
4.3. Zasoby mieszkaniowe – warunki i jakość życia mieszkańców .....	17
4.4. Gospodarka i rolnictwo .....	17
4.5. Sfera społeczna.....	21
4.6. Infrastruktura techniczna.....	23
5. Infrastruktura społeczna .....	28
III. Zadania polegające na poprawie sytuacji na danym obszarze .....	32
IV. Realizacja zadań .....	33
1. Planowane zadania inwestycyjne oraz źródła finansowania Planu Rozwoju Lokalnego w latach 2017-2021 wraz z zaznaczeniem zadań finansowanych bez udziału środków Unii Europejskiej.....	33
V. Powiązanie projektów z innymi działaniami realizowanymi na terenie gminy .....	37
VI. Oczekiwane wskaźniki osiągnięć Planu Rozwoju Lokalnego .....	38
Wskaźnik produktu .....	38
Wskaźnik rezultatu.....	38
Wskaźnik oddziaływania .....	38
VII. System wdrażania Planu Rozwoju Lokalnego.....	39
VIII. Sposoby monitorowania, oceny i komunikacji społecznej.....	39

## **Wstęp**

Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Białaczów to zestaw działań, które mają zostać podjęte w określonym otoczeniu, określonym terminie i zmierzających do długotrwałego i zrównoważonego rozwoju gminy Białaczów.

Plan został sporządzony na lata 2017-2021 na podstawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Białaczów na lata 2017 – 2029, „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Białaczów” oraz na podstawie dostępnych danych statystycznych Wojewódzkiego Urzędu Statystycznego w Łodzi i aktualnych danych własnych.

Plan Rozwoju Lokalnego odpowiada trosce lokalnego samorządu o rozwój gminy w szybko zmieniającym się i coraz bardziej konkurencyjnym otoczeniu. Planowanie strategiczne znacznie zwiększa prawdopodobieństwo sukcesu i umożliwia racjonalne gospodarowanie zasobami i potencjałem gminy.

Plan Rozwoju Lokalnego jest dokumentem uchwalanym przez Radę Gminy, określającym najważniejsze działania mające na celu ciągły rozwój gminy oraz przewidywane efekty tych działań. Warunkiem powodzenia jest współpraca przy realizacji zamierzeń władz samorządowych, mieszkańców i środowiska przedsiębiorców.

Środki publiczne są podstawowym narzędziem realizacji Planu Rozwoju Lokalnego. Jednak ich szczupłość, jak i członkostwo w Unii Europejskiej nakłada moralny obowiązek wykorzystania jak największej ilości środków z Funduszy Strukturalnych w celu podniesienia poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego samorządów lokalnych.

Samorząd gminny wytycza i zatwierdza działania - wykonalne technicznie, realne ekonomicznie i akceptowalne społecznie, ale nie może pozostać jedynym ich realizatorem.

Dokument jest opracowaniem własnym. Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Białaczów na lata 2017 – 2021 jest zgodny ze Strategią Rozwoju Powiatu Opoczyńskiego opracowanego przez Radę Powiatu w Opocznie oraz ze Strategią Rozwoju Województwa Łódzkiego na lata 2014 – 2020, Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Łódzkiego na lata 2014 – 2020. Ponadto jest komplementarny z PO Kapitał Ludzki, PO Innowacyjna Gospodarka 2007 – 2013, PO Infrastruktura i Środowisko na lata 2007 – 2013, PO Infrastruktura i Środowisko na lata 2014 – 2020, PROW 2007 – 2013, PROW 2014-2020, PO Wiedza Edukacja Rozwój.

## I. Obszar i czas realizacji Planu Rozwoju Lokalnego

**Obszar:** Gmina Białaczów

Czas realizacji: lata 2017-2021

## II. Analiza sytuacji społeczno-gospodarczej na obszarze objętym wdrażaniem Planu.

### 1. Położenie, powierzchnia, ludność

Gmina Białaczów położona jest w południowo - wschodniej części województwa łódzkiego i w południowo – wschodniej części powiatu opoczyńskiego. Graniczy z następującymi gminami:

- od północy z gminą Opoczno o powierzchni 1 039 km<sup>2</sup>,
- od północnego zachodu z gminą Sławno o powierzchni 128 km<sup>2</sup>,
- od południowego zachodu z gminą Żarnów – 141 km<sup>2</sup>
- oraz od zachodu z gminą Paradyż o powierzchni 82 km<sup>2</sup>

Białaczów to gmina typowo wiejska o funkcji rolniczej oraz o stosunkowo dużym zaludnieniu. Zamieszkuje ją 5862 osoby. Stanowi to 0,23% ogółu mieszkańców województwa i 7,7% ludności powiatu opoczyńskiego. Gmina zajmuje powierzchnię 11463 ha, co stanowi 0,63% powierzchni województwa łódzkiego i 11% powiatu opoczyńskiego. Pod względem obszaru należy do niewielkich w województwie.

Administracyjnie gmina składa się z 14 sołectw:

Białaczów – 2191 ha,	1136 mieszkańców;
Kuraszków - 570 ha,	176 mieszkańców;
Miedzna Drewniana - 1 058 ha,	579 mieszkańców;
Ossa - 913 ha,	74 mieszkańców;
Parczów - 798 ha,	370 mieszkańców;
Parczówek - 726 ha,	432 mieszkańców;
Petrykozy - 528 ha,	510 mieszkańców;
Radwan - 365 ha,	232 mieszkańców;
Skronina - 1 261 ha,	846 mieszkańców;
Sobień - 1 022 ha,	257 mieszkańców;
Sędów - 438 ha,	339 mieszkańców;
Wąglany - 482 ha,	381 mieszkańców;
Zakrzów - 464 ha,	188 mieszkańców;
Żelazowice - 747 ha,	342 mieszkańców.

Dane własne UG Białaczów, stan na 31.12.2016 r.

## 2. Historia gminy

Historia Białaczowa sięga początku XIII wieku, kiedy to w 1233 roku nadane mu zostały prawa miejskie. Białaczów był pierwotnie siedzibą rodu Odrowążów. Pochodzący z tego rodu biskup krakowski Prandota /połowa XIII w./ uchodzi za założyciela. W 1456 r. Kazimierz Jagiellończyk ponowił nadanie prawa miejskiego magdeburskiego. Wskutek braku podstaw gospodarczych i położenia z dala od główniejszych dróg, w okolicy słabo zaludnionej, Białaczów nie uzyskał większego znaczenia. Do połowy XVII w. pełnił funkcję miasteczka rolniczego, później spadł do poziomu wsi. W drugiej połowie XVIII w. dobra białaczowskie odziedziczył Marszałek Sejmu Czteroletniego, Stanisław Małachowski. Postępowy magnat, przychylnie nastawiony do mieszczaństwa postanowił przemienić Białaczów w dobrze prosperujące i wzorowo zorganizowane miasteczko. W 1787 r. zniósł pańszczyznę, nadał mieszkańcom wolność osobistą, ponownie lokował miasto na 18 łanach. W 1800r. siedzibę klucza majątkowego ozdobił Małachowski klasycystycznym pałacem projektu Jakuba Kubickiego. Białaczów zdobył wówczas podstawy egzystencji miejskiej dzięki rozwojowi Zakładów Górniczo - Hutniczych w Rudzie Białaczowskiej, Petrykozach i Sędowie oraz szeregu innych obiektów produkcyjnych w okolicy. W 1877 r. w kluczu białaczowskim były czynne 4 kopalnie rudy żelaza, wielki piec i 5 fryszerok. Twórca znanego latyfundiów magnackiego nie znalazł niestety godnych następców. W XIX w. Białaczów zaczął tracić na znaczeniu, a w 1869 r. stracił prawa miejskie.

Dzisiejsze rozplanowanie Białaczowa powstało w wyniku działalności urbanistycznej St. Małachowskiego. Układ urbanistyczny miasta złożony jest z trzech odrębnych, lecz powiązanych kompozycyjnie jednostek: właściwego miasta, zespołu parkowo - pałacowego, zespołu folwarcznego Stanisławów. Stary Rynek znajdował się na północ od obecnego, na poszerzeniu drogi z Końskich do Opoczna po obu stronach kościoła.

Linie zabudowy obecnego rynku poch. z XVIII w. Plac w formie wydłużonego regularnego trapezu oparty jest krótszą podstawą o drogę z Miedznej Drewnianej do Końskich, od wschodu łączy się kompozycyjnie i komunikacyjnie z ciągiem szerokich ulic: Sobieńskiej i Parczowskiej a od zachodu z zespołem pałacowym, częściowo zachowaną wielką aleją parkową prowadzącą do głównego budynku pałacowego.

Mniejsza od tych 2 elementów struktury jest trzecia jednostka - przedmieście Stanisławów, zlokalizowane w bezpośrednim sąsiedztwie z rezydencją pałacową. Zostało one połączone z

XIX wiecznym folwarkiem. Na wschód od centrum miasta położony jest cmentarz z zabytkowymi nagrobkami.

### **Zabudowa Biańczowa**

Dzisiejsza zabudowa zabytkowa w części miejskiej w znacznej mierze jest murowana. Zaobserwować można zwartą zabudowę wokół rynku przy ul. Parczowskiej, Sobieńskiej i Kościelnej. Nad zabudową mieszkalną dominują kościół parafialny p.w. św. Jana Chrzciciela z XV w. Przebudowany kilkakrotnie wraz z dzwonnica i plebanią z XIX w. oraz ratusz z 1797 r.

Najcenniejszym zabytkiem architektonicznym całego kompleksu jest zespół pałacowo - parkowy z 1797 - 1800 r. Z XIX – wiecznej zabudowy dawnego przedmieścia Stanisławów, przekształconego w zespół folwarczny, wymienić należy zajazd oraz budynki gospodarcze folwarku, stajnię, spichlerz i gorzelnię.



[https://pl.wikipedia.org/wiki/Bia%C5%82acz%C3%B3w\\_\(gmina\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Bia%C5%82acz%C3%B3w_(gmina))

### **Klasyktyczny ratusz w Biańczowie**



[https://pl.wikipedia.org/wiki/Bia%C5%82acz%C3%B3w\\_\(gmina\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Bia%C5%82acz%C3%B3w_(gmina))

### **Park w Biańczowie**

Powierzchnia jego wynosi 2,5 ha, w tym 1,5 ha wód, obecnie częściowo zarośniętych. Założenia parkowe wraz z pałacem znajdują się w zachodniej części Biańczowa. W parku znajduje się pałac murowany, kryty czterospadowym dachem łamanym, posiada

czterokolumnowy portyk i duże boczne arkadowe galerie. W parku występują również zabytkowe drzewa pod ochroną konserwatora przyrody.

- **park** - 3 ha XIX w. - stan zachowania zły, niewłaściwy sposób użytkowania, właściciel prywatny. Park pod ochroną Konserwatora Przyrody, (zalecana zmiana sposobu użytkowania)

- **dwór** - XIX murowany ruina, wartość lokalna (zalecana odbudowa)

- **oficyna** - XIX murowana stan zły, wartość lokalna (zalecany remont kapitalny)

- **2 stodoły** - XIX murowane, stan zły, wartość lokalna (zalecany remont kapitalny)

- **spichlerz**- XX murowany, stan zły, wartość lokalna, (zalecany remont kapitalny)

### **Zabytki techniki**

Miedzna Drewniana - młyn wodny zbożowy n/rz. Wąglanką, drewniany - 1890 r.

Ossa - młyn wodny zbożowy n/rz. Wąglanką murowano - drew. 1945r.

Parczówek - młyn wodny zbożowy „M. Rudolfa”, drewniany l.1920 - 1921

- młyn wodny zbożowy „Grom. Rady Narod” n/rz. Drzewiczką murowany - XIX

- młyn wodny zbożowy „Szewczykowej”, drewniany - XIX w.

Petrykozy - cegielnia „Białaczów”, murowana - 1928

Skronina - młyn wodny zbożowy n/rz. Drzewiczką drewniany - 1917

Wąglany - browar, gorzelnia, destylarnia, murowane - 1805, 1942

-młyn wodny zbożowy nad rzeką Wąglanką, murowano – drewniany z 1898r.

**Zabytkowe cmentarze** – Petrykozy.

## **3. Charakterystyka środowiska przyrodniczego**

### **3.1. Ukształtowanie powierzchni, geomorfologia**

Gmina Białaczów położona jest w południowo-wschodniej części województwa łódzkiego i leży w obrębie Wzgórz Opoczyńskich. Tereny gminy, gdzie zaznaczają się większe i wyraźniejsze zróżnicowanie rzeźby, niemal w całości są porośnięte lasem. Na urozmaicenie rzeźby wpływają wykształcone, współczesne doliny rzeczne Drzewiczki i Wąglanki. Doliny te przez teren gminy przebiegają w układzie zbliżonym do południkowego, charakteryzują się płaskim i stosunkowo szerokim dnem akumulacyjnym. Generalnie można stwierdzić, iż

charakter i typ występującej rzeźby nie stwarzają problemów w zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu gminy.

### **Budowa geologiczna, surowce mineralne**

Teren gminy leży w obrębie Antyklinorium Środkowopolskim, w mezozoicznej ostanie Gór Świętokrzyskich.

Podłoże mezozoiczne reprezentowane jest przez utwory dolnej, środkowej i górnej jury. Pas utworów jurajskich, pofałdowanych i pociętych uskokami, ciągnie się południkowo od północy do okolic miejscowości Petrykozy. Tu następuje zmiana kierunku na równoleżnikowy.

W części północnej gminy utwory jurajskie zapadają w kierunku zachodnim. W części południowej kierunek zapadania przyjmuje orientację północno -zachodnią i północną.

Utwory jurajskie w obrębie gminy zalegają stosunkowo płytko a w rejonie Parczowa i Białaczoza wychodzą bezpośrednio na powierzchnię terenu.

Osady jury reprezentowane są głównie przez piaskowce, zlepieńce, ility, łupki i mułowce często z przewarstwieniami syderytu, ility, piaskowce drobnoziarniste białe, wapienie, glinki i inne.

W rejonie miejscowości Miedzna Murowana, Miedzna Drewniana, Wąglany, Białaczków, Ossa osady jurajskie wykształcone są w postaci wapieni. Głębokość ich zalegania jest zróżnicowana i zawiera się w przedziale od 9 do 43 m p.p.t. przy czym najpłycej zalegają w rejonie Miedznej Drewnianej i Miedznej Murowanej oraz Białaczoza. Płytkość zalegania wapieni może powodować występowanie zjawiska tzw. „krasu zakrytego”.

Utwory trzeciorzędu, o niewielkiej miąższości, występują jedynie w części północnej gminy na północ od linii Wąglany - Parczów. Wykształcone są w postaci glin pylastych i glin o różnym zabarwieniu oraz piaskowców pylastych, drobnoziarnistych a niekiedy wapnistych.

Utwory czwartorzędowe o bardzo zmiennej miąższości pokrywają utwory starszego podłoża niemal na całym terenie. Jednak w niektórych miejscach wiercenia badawcze wykazywały brak pokrywy czwartorzędowej (np. w otworach badawczych na północny-wschód od Białaczoza po Parczów).

Na pozostałej części gminy miąższości utworów czwartorzędowych są zmienne. W pasie na północny - zachód od Białaczoza po Wąglany a także w rejonie Ossy i Trzeban występują osady o znaczniejszej miąższości w granicach 20 - 45 m.

Minimalne miąższości, jedynie kilkumetrowe, można spotkać w rejonie miejscowości Zakrzów, Petrykozy, Sędów oraz w rejonie Parczowa.

Osady czwartorzędowe to przede wszystkim piaski o zróżnicowanej granulacji, żwiry, pospółki oraz gliny i mułki - zalegające najczęściej naprzemianlegle.

Surowce ilaste - występują w południowo wschodniej części gminy w rejonie miejscowości Petrykozy, Skronina, Sędów. W Petrykozach istnieje cegielnia, która kiedyś bazowała na eksploatacji gliny przy cegielni. Złoże to jednak zostało wyczerpane a wyrobisko poeksploatacyjne zrehabilitowane.

Gliny zwałowe z przeznaczeniem dla cegielni Petrykozy udokumentowano w miejscowości Skronina oraz w miejscowości Sędów.

Piaski - najbardziej pospolitym surowcem na terenie gminy jest piasek. Badania zwiadowcze prowadzone w 1981 r. przez Przedsiębiorstwo Geologiczne w Kielcach zlokalizowały ten surowiec w dwóch rejonach a mianowicie:

- rejon miejscowości Biańczów - Sobień
- rejon miejscowości Wąglany

Eksploatacja złóż – kruszywa naturalnego (piasku) metodą odkrywkową prowadzona była w miejscowości Parczów. Teren poeksploatacyjny został zrehabilitowany.

Gmina stanowi bogate źródło surowców głównie krzemionkowo - okrucowych. Zróżnicowane są one parametrami i mogą być wykorzystane do różnych potrzeb np. budownictwa, drogownictwa czy też przemysłu szklarskiego. Rozpoznanie pod tym kątem należy uznać za dobre jakkolwiek zachodnia część gminy może stanowić pewną perspektywę dla poszukiwania surowców krzemionkowo - okrucowych.

Surowce ilaste występują w części wschodniej gminy, a liczne prace poszukiwawcze dla zapewnienia bazy surowcowej dla cegielni w Petrykozach wskazują na występowanie tych surowców w okolicach miejscowości Petrykozy - Skronina - Sędów.

Surowce ilaste występują również w ogromnych ilościach, w utworach starszych. Ich wykorzystanie gospodarcze może nastąpić wyłącznie przy podjęciu eksploatacji złóż syderytów, a tej raczej się nie przewiduje.

Generalnie należy uznać, iż teren gminy stanowi obszar perspektywiczny głównie surowców piaszczystych, w mniejszym zaś stopniu surowców ilastych.

### **3.2. Klimat**

Według R. Gumińskiego teren byłego województwa piotrkowskiego leży w obrębie klimatycznej „dzielniczki łódzkiej” obejmującej strefę przejściową między nizinami a pasmem wyżyn. Do tej „dzielniczki” autor zalicza również Wzgórze Opoczyńskie.

Wybrane parametry charakteryzujące klimat to:

- opady roczne - 600 mm - najniższe występują w lutym, najwyższe w lipcu. Opady wiosenne są wyższe od jesiennych,
- wiatry - dominują z kierunków zachodnich. Częste są też z kierunków NW i SW a także N. Cisze występują najczęściej w okresie zimowym.
- czas trwania pokrywy śnieżnej - 5 -60 dni,
- okres wegetacyjny trwa 210 - 217 dni.

Warunki sanitarne gminy są dobre. Lokalne punkty o charakterze przemysłowym wykazują pewną uciążliwość, ale nie stanowią zagrożenia dla całościowej higieny atmosfery.

### **3.3. Wody powierzchniowe i podziemne**

Główny układ hydrologiczny gminy tworzą:

- rzeka Drzewiczka - prawobrzeżny dopływ Pilicy, płynąca przez wschodnie tereny gminy,
- rzeka Wąglanka - lewobrzeżny dopływ Drzewiczki, płynąca przez zachodnią część gminy.

Wzdłuż północno -zachodniej granicy gminy płynie rzeka Opocznianka /wraz ze swym dopływem Młynek/ odprowadza wody do rzeki Wąglanki.

Przez centralną część gminy przebiega lokalny dział wodny. Biegnie on od najwyższego wyniesienia terenu w okolicy Sędowa przez Zakrzów, Parczów w kierunku Ostrowa na terenie gminy Opoczno. W części południowej gminy liczne, drobne i bezimienne ciekły odprowadzają wody do obydwu głównych rzek gminy.

Na terenie gminy częściowo zlokalizowany jest zbiornik wodny „Wąglanka - Miedzna” o objętości 3,8 mln m<sup>3</sup> i powierzchni 185 ha. Jest zbiornikiem zaporowym powstałym w wyniku spiętrzenia wód rzeki Wąglanki. Zbiornik przeznaczony jest przede wszystkim do magazynowania wody dla potrzeb nawadniania użytków zielonych w dolinie Wąglanki i Drzewiczki. Wody zbiornika powinny odpowiadać II klasie czystości. Obok jego podstawowej funkcji pojawiła się tendencja do wykorzystania wód do celów rekreacyjnych.

#### **Krajobraz i jego ochrona**

Na terenie gminy ochronie prawnej podlegają:

- rezerwat leśny „Białaczów” - o pow. 21,87 ha utworzony dla zachowania fragmentu naturalnego lasu grądowego z udziałem lipy, jaworu i buka.
- pomniki przyrody:
- aleja składająca się ze 180 grabów pospolitych, klonów pospolitych, kasztanowców białych, lip drobnolistnych - położona przy drodze Białaczów - Ogonowice.

- użytki ekologiczne:

- *bagno o powierzchni 0,14 ha*, położone w obrębie ewidencyjnym Białaczków (podstawa prawna: Uchwała Nr XXV/129/2016 Rady Gminy Białaczków z dnia 20 września 2016 r. w sprawie użytków ekologicznych z terenu Gminy Białaczków; w odniesieniu do tego użytku traci moc Rozporządzenie Nr 57/2001 Woj. Łódzkiego z dnia 17 grudnia 2001 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne),
- *bagno o powierzchni 0,1 ha*, położone w obrębie ewidencyjnym Miedzna Drewniana (podstawa prawna: Uchwała Nr XXV/129/2016 Rady Gminy Białaczków z dnia 20 września 2016 r. w sprawie użytków ekologicznych z terenu Gminy Białaczków; w odniesieniu do tego użytku traci moc Rozporządzenie Nr 57/2001 Woj. Łódzkiego z dnia 17 grudnia 2001 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne),
- *bagno o powierzchni 0,14 ha*, położone w obrębie ewidencyjnym Skronina (podstawa prawna: Uchwała Nr XXV/129/2016 Rady Gminy Białaczków z dnia 20 września 2016 r. w sprawie użytków ekologicznych z terenu Gminy Białaczków; w odniesieniu do tego użytku traci moc Rozporządzenie Nr 57/2001 Woj. Łódzkiego z dnia 17 grudnia 2001 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne),
- *bagno o powierzchni 0,33 ha*, położone w obrębie ewidencyjnym Skronina (podstawa prawna: Uchwała Nr XXV/129/2016 Rady Gminy Białaczków z dnia 20 września 2016 r. w sprawie użytków ekologicznych z terenu Gminy Białaczków; w odniesieniu do tego użytku traci moc Rozporządzenie Nr 57/2001 Woj. Łódzkiego z dnia 17 grudnia 2001 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne),
- *bagno o powierzchni 0,15 ha*, położone w obrębie ewidencyjnym Białaczków (podstawa prawna: Rozporządzenie Nr 57/2001 Woj. Łódzkiego z dnia 17 grudnia 2001 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne),
- *bagno śródleśne o powierzchni 0,68 ha*, położone w obrębie ewidencyjnym Białaczków (podstawa prawna: Rozporządzenie Nr 57/2001 Woj. Łódzkiego z dnia 17 grudnia 2001 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne),
- *bagno śródleśne o powierzchni 0,24 ha*, położone w obrębie ewidencyjnym Białaczków (podstawa prawna: Rozporządzenie Nr 57/2001 Woj. Łódzkiego z dnia 17 grudnia 2001 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne),
- *bagno śródleśne o powierzchni 0,28 ha*, położone w obrębie ewidencyjnym Białaczków (podstawa prawna: Uchwała Nr XXV/129/2016 Rady Gminy Białaczków z dnia 20 września 2016 r. w sprawie użytków ekologicznych z terenu Gminy Białaczków; w

odniesieniu do tego użytku traci moc Rozporządzenie Nr 57/2001 Woj. Łódzkiego z dnia 17 grudnia 2001 r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne),

- *śródleśny zbiornik wodny o powierzchni 0,17 ha*, położony w obrębie ewidencyjnym Ossa (podstawa prawna: Uchwała Nr XXV/128/2016 Rady Gminy Białaczów z dnia 20 września 2016 r. w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego na terenie gminy Białaczów (Dz. Urz. Woj. Łódz. poz. 4231).

Niebudzący większych zastrzeżeń (poza wodami) stan środowiska, nieskażone powietrze, duża lesistość, usytuowanie między dwoma miastami (Opoczno - Końskie), interesujące walory kulturowe to elementy, które mogą stanowić szansę rozwoju gminy poprzez kreowanie rozwoju funkcji rekreacyjnej i rolnictwa ekologicznego.

### **3.4. Lasy**

W obrębie gminy lasy zajmują znaczącą powierzchnię 4653,4 ha, co stanowi 40,6% powierzchni ogólnej gminy w tym lasy publiczne – 2860,4 ha, w tym własność gminy – 3,9 ha. W warunkach województwa łódzkiego jest to wskaźnik bardzo wysoki, gdyż wskaźnik lesistości dla województwa wynosi tylko 20,8%.

Powierzchnie leśne tworzą duże i zwarte kompleksy niemal łączące się ze sobą. Tylko w rejonie północno - wschodnim gminy i okolicach miejscowości Petrykozy kompleksy leśne są nieduże.

W strukturze własności przeważają lasy państwowe. Administrowane są przez Nadleśnictwo Opoczno (w tym przez trzy leśnictwa Januszewice, Białaczów i Kowalów). Zdecydowanie większość lasów wchodzi w obręb obszaru chronionego krajobrazu. Część lasów posiada status lasów ochronnych. Północne kompleksy, status ten mają z racji usytuowania w 10 km. strefie przemysłowego ośrodka jakim jest Opoczno. Lasy w sąsiedztwie Zbiornika Miedzna i wzdłuż rzeki Wąglanki mają status lasów ochronnych przeznaczonych dla masowego wypoczynku.

### **3.5. Gleby**

Gmina Białaczów zajmuje powierzchnię 11 563 ha w tym 7687 ha jest użytkowanych rolniczo w gospodarstwach rolnych. Poniższe zestawienie ilustruje strukturę użytkowania gruntów na terenie gminy:

**Tabela 1. Użytkowanie gruntów w gospodarstwach rolnych**

Wyszczególnienie	Powierzchnia w ha	%
Użytki rolne	5890	83,1

Lasy i tereny zadrzewione	1738	12,0
Grunty pod wodami	36	1,1
Nieużytki	52	1,2
Tereny pozostałe	313	4,8

Źródło: Dane własne UG Białaczów.

Według klasyfikacji bonitacyjnej na gruntach ornych dominują gleby klas IVb i V. Gleby najwyższej na terenie gminy klasy bonitacyjnej III b /nie licząc 2 ha w klasie III a/ występują płatowo na niewielkich powierzchniach i skupiają się głównie w rejonie miejscowości Żelazowice i Miedzna Drewniana oraz w rejonie Białaczowa. Niewielkie pojedyncze płaty w tej klasie można spotkać w Petrykozach i Kuraszkwie. W tych samych rejonach co kl. III b występuje koncentracja gleb klasy IV a, ale o znacznie większych powierzchniach.

**Tabela 2. Struktura bonitacyjna gruntów ornych w gminie Białaczów**

Gmina Białaczów	Grunty orne w ha w klasie							Razem
	III a	III b	IV a	IV b	V	VI	VI z	
	1	118	928	1 210	1 214	406	40	3 917

Źródło: Dane własne UG Białaczów.

### **3.6. Turystyka, rekreacja**

Gmina położona jest na obszarach o bogatych walorach przyrodniczo – krajobrazowych, gdzie występują duże kompleksy lasów i łąk, rozległe doliny rzek Drzewiczki i Wąglanki oraz zbiornik wodny „Miedzna”.

Gmina jest obszarem predestynowanym do rozwoju turystyki oraz jest doskonałym miejscem dla miłośników kąpieli wodnych i amatorów sportów wodnych. Na terenie gminy Białaczów prowadzona jest działalność agroturystyczna w miejscowościach Sobień i Parczówek.

We wsiach Ossa, Sobień, Parczówek, Kuraszków, Wąglany występuje budownictwo letniskowe. Także w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego gminy wyznaczono znaczne obszary zabudowy letniskowej m.in. we wsiach Ossa, Sobień, Miedzna Drewniana. Południowa część gminy posiada korzystne warunki dla rozwoju wypoczynku indywidualnego i zbiorowego. Tam też położony jest zbiornik „Miedzna” na rzece Wąglance.

Do czynników, które mogą sprzyjać rozwojowi agroturystyki w gminie, należy również możliwość hodowli koni pod kątem wykorzystania ich w rekreacji. W 2013 r. został oddany do użytku szlak turystyczny pn. „Piekielny szlak” obejmujący swoim zasięgiem gminy województw świętokrzyskiego i łódzkiego. „Piekielny szlak” to licząca 250 kilometrów trasa turystyczna łącząca największe atrakcje turystyczne z obszaru LGD – U ŹRÓDEŁ, umożliwiając dotarcie do kluczowych miejsc wpisanych w nadrzędną, „piekielną” ideę szlaku, owianych legendami nawiązującymi do sił nadprzyrodzonych. Trasa „Piekielnego szlaku” łączy rezerваты o charakterystycznych nazwach, pomniki przyrody oraz zabytki techniki, związane z odlewnictwem i przekuwaniem żelaza oraz wiele innych ciekawych miejsc, zabytków i atrakcji. Przez teren gminy Białaczków przebiega 16 km odcinek Szlaku, na którym rozlokowane są w miejscowościach Białaczków i Parczów miejsca odpoczynku (mała infrastruktura turystyczna).

#### **Logo Szlaku:**



Źródło: [http://www.uzrodel.pl/index.php?act=pokaz\\_strone&id=34](http://www.uzrodel.pl/index.php?act=pokaz_strone&id=34)

Mieszkańcy gminy i osoby ją odwiedzające mogą korzystać z infrastruktury sportowej tu zlokalizowanej. W Białaczkowie znajduje się stadion sportowy powstały w latach 70-tych minionego wieku i choć dobrze utrzymany, obiekt ten wymaga znaczącej modernizacji. Przy szkole podstawowej w Białaczkowie zlokalizowany jest kompleks sportowy „Orlik”. Można z niego korzystać nieodpłatnie. Zajęcia prowadzone są przez 10 miesięcy w roku przez animatorów. W miejscowości Parczówek znajduje się prywatny kompleks kortów tenisowych. Obiektem zarządza Szkoła Tenisa Ziemnego RETURN z Opoczna. Przy szkołach podstawowych w Petrykozach i Białaczkowie funkcjonują sale gimnastyczne. Obiekty są ogólnodostępne po zakończeniu zajęć szkolnych.

#### **4. Zagospodarowanie przestrzenne**

Gmina należy do gmin niewielkich w województwie, gdyż jej obszar obejmuje 11463 ha a zamieszkuje ją 5862 osób. Średnia gęstość zaludnienia gminy wynosi 51 osób na km<sup>2</sup>.

Z 6481 ha powierzchni użytków ogółem 5388 ha stanowią użytki rolne (83,1% ogółu użytków). Grunty orne zajmują obszar 4366 ha, sady 37 ha, łąki i pastwiska 986 ha, lasy 4685 ha (40,9%) i pozostałe grunty 313 ha. W gminie jest ponad 1297 gospodarstw indywidualnych o średniej powierzchni 5 ha. Gmina Białaczów jest gminą o typowo rolniczym charakterze. Funkcją uzupełniającą gminy jest gospodarka leśna.

#### **4.1. Tereny pod inwestycje**

Samorząd Gminy Białaczów nie posiada aktualnie zasobów gruntowych, które mógłby przeznaczyć pod inwestycje. W Planie zagospodarowania przestrzennego Gminy Białaczów w południowo – wschodniej części znajduje się 30 ha wskazanych jako tereny pod przemysł i usługi stanowiących własność prywatną. Koniecznym staje się podjęcie działań zmierzających do pozyskania tychże terenów, uzbrojenia ich i wskazania inwestorom jako obszar rozwoju przemysłu i usług w gminie.

#### **4.2. Ludność – jej struktura i prognoza**

Ludność gminy (dane na 31 grudzień 2016 r.) liczy 5862 mieszkańców. W ostatnich 20 latach liczba zamieszkujących gminę zmniejszyła się o 406 osób. W ostatnich latach trend szybkiego zmniejszania się populacji ludności w gminie został nieco zahamowany.

**Tabela 3. Liczba ludności w gminie w latach 1995-2016**

Lata	1995	2002	2007	2016
Ogółem	6297	6132	6140	5862
w tym kobiety	3081	3098	3118	2948
Różnica	-429	- 165	+ 8	-278

Źródło: dane własne UG Białaczów.

W 2016 r. na 100 mężczyzn przypadało 101 kobiet.

Ludność wg grup wiekowych przedstawia się następująco (2016 r.):

- w wieku przedprodukcyjnym – 1066 osób, co stanowi 18,12% ogółu mieszkańców,
- w wieku produkcyjnym 3723 osób, co stanowi 63,28% ogółu mieszkańców,
- w wieku poprodukcyjnym 1156 osób, stanowiące 19,64% wszystkich mieszkańców gminy.

Sytuacja w tym względzie dla gminy przedstawia się stosunkowo korzystnie, zwłaszcza w grupie wiekowej przedprodukcyjnej i produkcyjnej. Zwraca uwagę fakt, iż w ostatnich

latach następuje w gminie nieznaczne zmniejszenie liczby osób w wieku emerytalnym, ale odsetek tych osób jest większy niż średni dla województwa. Prognozę ludnościową gminy w perspektywie 2016 roku opracowano według statystycznych danych własnych.

#### **4.3 Zasoby mieszkaniowe – warunki i jakość życia mieszkańców**

Zasoby mieszkaniowe ludności gminy Białaczów w 2015 roku wynosiły: 2320 mieszkań. W ostatnich latach odnotowano istotne zmiany w liczbie izb i powierzchni użytkowej mieszkań, przy właściwie niewielkiej zmianie ilości mieszkań zamieszkałych. Świadczy to o dokonanej w tym okresie wymianie starej substancji mieszkaniowej i oddawaniu do użytku mieszkań większych niż poprzednie oraz rozbudowie mieszkań już istniejących.

Wyposażenie mieszkań w instalacje techniczno-sanitarne, mimo że w ostatnich latach uległo znacznej poprawie, w dalszym ciągu pozostawia wiele do życzenia. Stopień wyposażenia mieszkań gminy Białaczów w instalacje techniczno – sanitarne w dość istotny sposób odbiega od poziomu wojewódzkiego czy nawet poziomu obserwowanego przeciętnie w powiecie opoczyńskim. Tylko nieco więcej niż połowa mieszkań w gminie posiada w-c, łazienkę (54,2%), a ciepłą wodę bieżącą tylko 49,4% mieszkań. A ponieważ przyjęty punkt odniesienia tj. województwo łódzkie należy do województw o najniższych wskaźnikach wyposażenia mieszkań w instalacje, tym bardziej widać dystans, który jest jeszcze do nadrobienia.

#### **4.4. Gospodarka i rolnictwo**

Liczba wszystkich podmiotów gospodarczych w gminie zarejestrowanych w rejestrze REGON w końcu 2015 roku wynosiła 165 i od kilku lat jest stabilna. Zauważyć należy, iż na obszarze gminy zdecydowanie przeważa sektor prywatny, w którym działają 121 podmioty gospodarcze. Większość to podmioty jednoosobowe prowadzące usługi związane z handlem. Brak dużych zakładów i przedsiębiorstw na terenie gminy.

Z większych zakładów prowadzących obecnie działalność wymienić należy:

- Piekarnia - Cukiernia „PEKAR” w Białaczowie, Plac Wolności.
- Zakład kamieniarski – Miedzna Drewniana.
- „Ceramik Studio” – producent płytek ceramicznych. Białaczów, ul. K. Świerczewskiego.
- Gospodarstwo rolne - Wojciech Szołowski – Białaczów, ul. Ogrodowa.
- PPHU „MM Ceramika” – Małgorzata Jarzab – Białaczów, ul. Łąkowa.

- Hurtownia płytek ceramicznych - PPHU „PROGRES” – Zbigniew Jarzęb - Białaczów
- PHU AGROSKŁAD, OBERŻA MŁYŃSKA Mieczysław Czarnecki - Parczówek,
- F.H.U. Stacja Auto-Gaz – Stacja Paliw LPG i ON - Skronina

Na terenie Gminy Białaczów brak jest przedsiębiorstw, których profil działalności wymieniony został w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie określenia rodzajów przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz.U. z 2016 r., poz. 71).

W miejscowości Parczów prowadzona była eksploatacja złóż – kruszywa naturalnego (piasku) metodą odkrywkową. Teren poeksploatacyjny został zrekultywowany.

### **Rolnictwo**

Gmina Białaczów jest gminą typowo rolniczą. Na jej terenie w 2010 r., według danych Powszechnego Spisu Rolnego, funkcjonowało 1297 gospodarstw rolnych w tym 1296 gospodarstw indywidualnych. Stan ten do końca 2015 r. nie uległ znaczącym zmianom. Gospodarstwa te użytkowały 5866,42 ha ogólnej powierzchni, w tym 4837,72 ha użytków rolnych. Większość z nich (63,3 %) stanowiły gospodarstwa o powierzchni do 5 ha.

**Tabela 4. Gospodarstwa rolne według prowadzenia działalności gospodarczej  
Stan 31.12.2011 r.**

Wyszczególnienie	Gospodarstwa		Powierzchnia gospodarstw w ha			
			Ogólna		użytków rolnych	
	w liczbach bezwzględnych	w odsetkach	w liczbach bezwzględnych	w odsetkach	w liczbach bezwzględnych	w odsetkach
<b>OGÓŁEM</b>	<b>1463</b>	<b>100,0</b>	<b>6481,49</b>	<b>100,0</b>	<b>5388,26</b>	<b>100,0</b>
Prowadzące wyłącznie działalność rolniczą	1046	71,5	5228,0	80,7	4399,60	81,6
Prowadzące wyłącznie działalność pozarolniczą	15	1,0	57,61	0,9	45,24	0,8
Prowadzące działalność rolniczą i pozarolniczą Nieprowadzące działalności rolniczej i pozarolniczej	343	23,5	893,03	13,7	724,20	13,5

Źródło: „Podstawowe Informacje ze Spisów Powszechnych (Gmina Wiejska Białaczów)”. Urząd Stat. w Łodzi, 2012

Wyniki PSR 2010 wskazują na znaczne zmiany zachodzące w strukturze użytkowania gruntów, zarówno według kierunku użytkowania jak i według użytkowników. Zmiany te wynikają z systematycznego zmniejszania powierzchni gruntów gospodarstw na rzecz

terenów przeznaczonych na działalność pozarolniczą (między innymi budownictwo i rekreacja).

Pod względem powierzchni zasiewów w gminie przeważają gospodarstwa średniej wielkości od 5-10 ha, które gospodarują na 27% powierzchni użytków rolnych. Zwraca uwagę fakt, iż także dużych gospodarstw tj. powyżej 15 ha i więcej jest duża liczba, bo 20% i gospodarują one na aż 50% ogólnej powierzchni użytków rolnych w gminie.

W gminie pod względem własności mieszkańców, dominuje własność osób fizycznych (90,3%). Występuje tu także własność gminy, która posiada 14 mieszkań. Pod względem wyposażenia mieszkań w ogrzewanie, dominuje centralne ogrzewanie indywidualne (85,9%) oraz ogrzewanie piecowe (14,1% ogółu).

Analiza stanu istniejącego w gminie Białaczów wykazała, iż wśród uwarunkowań jej rozwoju można wyróżnić czynniki sprzyjające jak i hamujące restrukturyzację całego obszaru. Mocną stroną są stosunkowo korzystne warunki klimatyczne oraz czyste ekologicznie środowisko (za wyjątkiem zanieczyszczonej sieci rzecznej) sprzyjające produkcji „zdrowej żywności”.

- duża lesistość terenu, korzystny bioklimat dla rozwoju rekreacji oraz agroturystyki traktowanej jako alternatywne źródło dochodu mieszkańców gminy,
- zwodociągowanie gminy w 100%, kanalizacja w stosunku do liczby sołectw 57,14%,
- mniejsze rozdrobnienie gospodarstw indywidualnych w stosunku do liczby mieszkańców ogółem 67,64%,
- wysoki udział gleb średnich (kl. IV a - 22% oraz IV b - 31%), pozwalający na rozszerzenie upraw bardziej plennych gatunków roślin o średnich wymaganiach glebowych,
- duże zasoby siły roboczej w gminie, pozwalają na prowadzenie w rolnictwie i jego otoczeniu działalności wymagających dużego nakładu pracy. Wskaźnik zatrudnionych na 100 ha UR, jest o 15% niższy od średniej dla województwa,
- dla poprawy niekorzystnej struktury agrarnej, duże znaczenie będzie miało rosnące zainteresowanie rolników powiększaniem areału użytków rolnych, zwłaszcza dotyczy to dużych gospodarstw towarowych oraz wzrost zainteresowania scalaniem gruntów,
- niższy niż w województwie udział działek rolnych (od 0,1 do 1 ha) w ogólnej liczbie gospodarstw (zajmowana przez nich powierzchnia stanowi 3,3% ogółu użytków rolnych),
- wykształcone rejony produkcji mleka i produkcji ziemniaka mają szansę pogłębienia specjalizacji oraz poprawy organizacji zbytu poprzez tworzenie związków i zespołów producenckich,

- uzyskiwane plony podstawowych roślin uprawnych, wyższe od średnich wojewódzkich w produkcji ziemniakach o około 30% oraz zbożach o 10%, świadczą o dobrej kulturze rolnej tych obszarów,

### **Słabe strony to**

- zagrożeniem dla rozwoju produkcji roślinnej jest stale rosnący deficyt wody, zwłaszcza w okresie wegetacji, co powoduje, iż intensyfikacja produkcji roślinnej będzie się wiązać z koniecznością kosztownych inwestycji nawadniających,
- wysokie zakwaszenie gleb i niska zasobność w składniki pokarmowe zwłaszcza magnez, utrudnia rozszerzenie powierzchni wyżej plonujących i bardziej wartościowych gatunków roślin uprawnych,
- niewielki udział gleb bardzo dobrych w użytkowaniu rolniczym (449 ha gruntów kl. III b),
- wysoki udział gleb słabych klasy V (34,2%) i VI (7,2%), stawia pod znakiem zapytania opłacalność ich rolniczego zagospodarowania,
- mała podatność rolników na innowacje w produkcji rolnej, która wynika głównie z niskiego poziomu wykształcenia rolniczego oraz z braku wystarczającej ilości środków finansowych spowodowanych mniejszą dochodowością z gospodarstw rolnych.
- duże rozdrobnienie agrarne, średnia powierzchnia gospodarstwa (5 ha UR) jest o 1/5 niższa od wskaźników wojewódzkich i o 1/3 od średniej krajowej,
- brak blisko położonych punktów skupu produktów rolnych (zwierząt, zbóż, strączkowych)
- wysoki udział ugorów i odłogów stanowiących aż 29,63% ogółu użytków rolnych w gospodarstwach rolnych,
- bardzo wysoki udział gospodarstw małych (1-5 ha), które w grupie indywidualnych gospodarstw rolnych stanowią 64,0%,
- wysoki udział żyta w zasiewach zbóż przekraczający 2 krotnie średnią krajową.

### **Szanse:**

- Zbiornik retencyjny: „Miedzna – Wąglanka” oraz bogate zasoby leśne stwarzają duże możliwości rozwoju turystyki i agroturystyki.
- Propagowanie twórczości poetyckiej i rękodziela ludowego w ramach imprez tematycznych.
- Mocne struktury Kół Gospodyń Wiejskich i Ochotniczej Straży Pożarnej.

- LGD – „U Źródeł” szansą na aktywizację społeczności lokalnej, partnerstwo trójsektorowe oraz wyrównanie szans w dostępie do wiedzy.
- Wzrost zainteresowania produktami lokalnymi i zdrową żywnością.
- Łatwa dostępność obszaru dla mieszkańców dużych aglomeracji: Kraków, Warszawa, Śląsk.
- Wzrost popularności ekologicznego trybu – stylu życia.

#### **Zagrożenia:**

- Starzejące się społeczeństwo.
- Wzrost cen nośników energii.
- Bardzo mała ilość osób powracających po studiach do gminy.
- Niskie dochody uzyskiwane z pracy w regionie.
- Polityka społeczna niezmuszająca do aktywności.
- Niestabilny poziom dochodów uzyskiwanych z rolnictwa.
- Brak następców.

#### **4.5. Sfera społeczna**

##### **Ludność, stan i struktura według płci oraz wieku**

W 2016 roku gmina liczyła 5862 mieszkańców, w tym 2914 mężczyzn i 2948 kobiet. Ludność gminy stanowiła 0,23 % ogółu mieszkańców województwa i 7,52% ludności powiatu opoczyńskiego i zgodnie z tendencją charakterystyczną dla populacji całego regionu – w ostatnich latach podlegała i dalej podlega stopniowemu minimalnemu spadkowi.

Źródło: Urząd Statystyczny w Łodzi, Dane własne UG Białaczów.

Tabela poniżej ilustruje ludność wg grup wieku w latach 2012 oraz 2015. Z zestawienia tych lat wynika, iż stale wzrasta liczba ludności w wieku produkcyjnym, natomiast maleje liczba osób w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym.

##### **Tabela 5. Ludność w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym w 2012 r. oraz 2015 r.**

**Stan w dniu 31 XII 2012 r. oraz stan w dniu 31.12.2015 r.**

Wyszczególnienie	2012	Udział %	2015	Udział %
<b>OGÓŁEM</b>	5944	100,0	5891	100,0
Przedprodukcyjny	1240	20,9	1117	19,0
Produkcyjny	3509	59,0	3640	61,8
Poprodukcyjny	1195	20,1	1134	19,2

<b>Mężczyźni</b>	2943	100,0	2928	100,0
Przedprodukcyjny	641	21,8	582	19,8
Produkcyjny	1945	66,1	2018	68,9
Poprodukcyjny	357	12,1	328	11,2
<b>Kobiety</b>	3001	100,0	2963	100,0
Przedprodukcyjny	733	20,0	535	18,0
Produkcyjny	1536	52,1	1622	54,7
Poprodukcyjny	849	27,9	806	27,3

Źródło: Dane własne UG Białaczów.

Mieszkańcy gminy należą do relatywnie młodych, bowiem proporcje między ekonomicznymi grupami wieku są korzystne. Osoby w wieku do 17 lat stanowią 21,0%, podczas gdy przeciętnie w województwie odsetek ten wynosi około 21%. Udział osób w wieku przedprodukcyjnym w ostatnich dziesięciu latach nieznacznie się zmniejszył i dotyczy to zarówno mężczyzn jak i kobiet.

Zwiększył się wśród kobiet natomiast udział osób w wieku produkcyjnym. Ludność w wieku produkcyjnym stanowi 59,0% ogółu mieszkańców gminy. Grupa, która stanowi potencjalne zasoby pracy. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym stanowi 20,1% ogółu, przy czym jest znacznie wyższy wśród kobiet (27,9%) niż u mężczyzn. Obserwując zmiany, jakie zaszły w ciągu ostatnich kilku lat widać, co jest dość charakterystyczne, że odsetek osób starszych zmalał wśród mężczyzn.

Ponadto można zauważyć wzrost ludności w wieku produkcyjnym, gdzie w 2012 r. wynosił 59,0%, a w 2015 r. 61,8%. Zarówno w roku 2012 jak i 2015 liczba ludności produkcyjnej jest większa od liczby ludności nieprodukcyjnej.

### **Ruch naturalny i wędrowny**

Przyrost naturalny w Białaczowie jest ujemny, co oznacza przewagę liczby zgonów nad liczbą urodzeń. Gmina charakteryzuje się niższą niż przeciętnie skłonnością mieszkańców do migracji. Saldo migracji w 2015 r. było ujemne i wyniosło -4 osoby (w województwie minus 1605 osób). Spośród ogółu migrujących większość przemieszcza się do miast.

### **Poziom wykształcenia mieszkańców**

Charakteryzując poziom wykształcenia mieszkańców Gminy Białaczów stwierdzić należy, że jest on niższy niż przeciętnie w województwie. Odsetek osób z wykształceniem wyższym – według danych NSP 2011 – sięga tu 3,8%, podczas gdy przeciętnie

w województwie 9,2%. Wykształceniem ponadpodstawowym legitymuje się tylko 44,2% mieszkańców w wieku 13 lat i więcej (w województwie 62%), przy czym wśród mężczyzn wskaźnik ten sięga 47,0%, a wśród kobiet 41,6%

**Tabela 6. Ludność w wieku 13 lat i więcej według poziomu wykształcenia i płci.**

Wyszczególnienie	Ogółem	Poziom wykształcenia							
		wyższe	Policealne	średnie ogólnokształcące	średnie zawodowe	zasadnicze zawodowe	podstawowe ukończone	podstawowe nieukończone	
<b>Ogółem</b>	<b>5210</b>	<b>199</b>	<b>125</b>	<b>239</b>	<b>595</b>	<b>1148</b>	<b>2396</b>	<b>508</b>	
Mężczyźni	2528	58	30	69	310	721	1178	162	
Kobiety	2682	141	95	170	285	427	1218	346	

Źródło: Województwo Łódzkie – podregiony, powiaty, gminy. Urząd Statystyczny w Łodzi, Łódź 2013.

Łącznie wykształcenie wyższe i średnie posiada 22,3% ogółu mieszkańców gminy (w tej grupie wieku), przy przeciętnej dla regionu 42,3%. Zwraca uwagę fakt, iż kobiety są, zgodnie z tendencją charakterystyczną dla regionu łódzkiego, na ogół lepiej wykształcone. Wyróżniają się wyższym odsetkiem osób z wykształceniem wyższym, średnim i policealnym (25,7% wobec 18,5% wśród mężczyzn). Wśród mężczyzn natomiast znacznie wyższy jest udział osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym (28,5% wobec 15,9% wśród kobiet).

### **Identyfikacja problemów**

#### Mocne strony

relatywnie młode społeczeństwo o dużym udziale osób w wieku przedprodukcyjnym (19%)  
stosunkowo duży udział osób w wieku produkcyjnym (61,8%),

#### Słabe strony

niższy od przeciętnego poziom wykształcenia mieszkańców, w tym zwłaszcza osób z wykształceniem wyższym,  
zasoby mieszkaniowe o niskim standardzie wyposażenia w urządzenia techniczno- sanitarne,  
deficyt mieszkań socjalnych.

### **4.6. Infrastruktura techniczna**

#### **4.6.1. Komunikacja**

Linia kolejowa Centralna Magistrala Kolejowa (CMK) relacji Katowice - Grodzisk Mazowiecki o prędkości przewozowej = 160 km/h. Linia ta na obszarze gminy nie posiada żadnej stacji - najbliższa jest w Opocznie, tzw. Opoczno Południe.

## Powiązania wewnętrzne

Transport osób i towarów wewnątrz gminy zapewniają przede wszystkim droga wojewódzka 726 (5,65 km), powiatowe: 3102E, 3115E, 3112E, 3117E, 3116E (o łącznej długości 49,5km) oraz drogi gminne i drogi wiejskie. Dróg gminnych jest 13 o łącznej długości 40,12 km z czego tylko 19,78 km posiada nawierzchnię twardą ulepszoną, co stanowi ~ 48,17% dróg gminnych. Reszta dróg posiada nawierzchnie gruntowe, przeważnie naturalne o niewykształconej jezdni. Szerokość pasa drogowego jest zróżnicowana, często o zmiennej szerokości w ramach jednej drogi i waha się w granicach od 4,0 do 12,0 m.

### 4.6.2. Wodociągi

Na terenie gminy Białaczów w ramach układów zaopatrzenia mieszkańców gminy w wodę istnieją następujące wodociągi grupowe:

- wodociąg „Białaczów” będący centralnym układem sieci wodociągowej obejmującym swoim zasięgiem środkową oraz wschodnią część gminy Białaczów. Pracuje on na bazie studni głębinowej, zlokalizowanej we wsi Miedzna Drewniana po wschodniej stronie rz. Wąglanki, pobierających wodę z układów jurajskich. Głębokość otworu 68,5 m p.p.t., wydajność ujęcia 195m<sup>3</sup>/h. Zespoły pompowe podają wodę do drugiej strefy ciśnień obejmującej swoim zasięgiem południowo-wschodnią część gminy Białaczów. Sieć wodociągowa obejmuje swoim zasięgiem następujące wsie: Miedzna Drewniana, Wąglany, Białaczów, Parczów, Parczówek, Zakrzów, Skronina, Sędów, Petrykozy, Kuraszków i Sobień.

- wodociąg „Żelazowice” położony jest w zachodniej części gminy Białaczów. Pracuje on na bazie studni głębinowej, zlokalizowanej we wsi Żelazowice pobierającej wodę z pokładów jurajskich, głębokość otworu 53 m p.p.t., wydajność ujęcia 35m<sup>3</sup>/h. Sieć wodociągowa obejmuje swoim zasięgiem następujące wsie; Żelazowice oraz Radwan. **Gmina jest w 100% zwodociągowana.** Długość zbiorczej sieci wodociągowej wynosi 96,35km.

Całkowite zużycie wody w gminie w 2015 roku wyniosło - 195 666m<sup>3</sup>

Zużycie wody na jednego mieszkańca gminy – 33,21m<sup>3</sup>

Wodociąg – Białaczów, Miedzna Drewniana - 174 707m<sup>3</sup>

Wodociąg – Żelazowice – 18 363m<sup>3</sup>

Wodociąg -Nadole – Ossa - woda zakupiona- 2 593m<sup>3</sup>

Źródło: Dane własne UG Białaczów. Stan na 31.12.2015 r.

#### 4.6.3. Kanalizacja

Gospodarka ściekami bytowymi na terenie gminy odbywa się poprzez odprowadzanie ścieków do szamb przydomowych, które są opróżniane przez firmy prywatne a następnie przewożone do gminnej oczyszczalni. Część gminy odprowadza ścieki bezpośrednio do sieci kanalizacyjnej i oczyszczalni zlokalizowanej w północno – zachodniej części Białaczoła, która funkcjonuje od listopada 2004r. Gminna oczyszczalnia „EKOLO-CHIEF” jest oczyszczalnią mechaniczno - biologiczną o docelowej przepustowości 315 m<sup>3</sup>/dobę. W 2017 przeprowadzona zostanie modernizacja oczyszczalni ścieków w zakresie zwiększenia jej przepustowości do 715 m<sup>3</sup>/dobę. Długość zbiorczej sieci kanalizacji sanitarnej wynosi – 59,65 km. Stan na 31.12.2015 r.

**Tabela 7. Długość sieci kanalizacji sanitarnej**

	Stan na 31.12.2008	Stan na 31.12.2012	Stan na 31.12.2013	Stan na 31.12.2015
Długość zbiorczej sieci kanalizacji sanitarnej	9,97 km	45,3 km	59,39 km	59,65 km
Długość przykanalików	2,7 km	-	10,53 km	-
Liczba przyłączy	346 szt.	862 szt.	962 szt.	-

Źródło: Dane własne UG Białaczoła.

W chwili obecnej skanalizowane są następujące miejscowości: Białaczoła, Wąglany, Miedzna Drewniana, Żelazowice, Radwan, Parczów, Parczówek, Petrykozy oraz częściowo Skronina. Stopień skanalizowania gminy w odniesieniu do liczby sołectw wynosi na koniec 2015 r. – 57,14%, natomiast w stosunku do liczby mieszkańców ogółem – 67,64%.

#### 4.6.4. Zaopatrzenie w gaz

Na terenie gminy brak jest sieci gazowej. Mieszkańcy dla potrzeb gospodarstw domowych korzystają z gazu bezprzewodowego.

#### 4.6.5. Zaopatrzenie w ciepło

Zaopatrzenie w ciepło dla potrzeb budynków użyteczności publicznej i usługowej odbywa się poprzez lokalne kotłownie, natomiast dla budownictwa jednorodzinnego poprzez ogrzewanie piecowe (węglowe, gazowe, olejowe).

#### 4.6.6. Gospodarka odpadami

Gmina nie posiada na swoim terenie czynnego gminnego wysypiska odpadów.

Jest natomiast prowadzona selektywna zbiórka odpadów, które następnie są dostarczane na składowisko odpadów w miejscowości Różanna gm. Opoczno.

Głównymi źródłami powstawania odpadów na terenie gminy są:

- odpady z gospodarstw domowych,
- odpady z obiektów infrastruktury i użyteczność publicznej (usługi i rzemiosło, szkolnictwo, obiekty turystyczne, handel, targowiska),
- odpady z zakładów przemysłowych,
- odpady remontowo-budowlane,
- odpady zielone,
- odpady wielkogabarytowe,
- odpady niebezpieczne wchodzące w skład strumienia odpadów komunalnych

**Tabela 8. Ilość odpadów komunalnych wytworzonych w gminie w 2015 r.**

Gmina	Liczba ludności	Rodzaj odpadów komunalnych	Ilość odpadów Komunalnych [ Mg ]	Średnia ilość odpadów [kg/M rok]
Białaczów	5891	Zmieszane	248,4	79,31
		Szkło	34,3	
		tworzywa sztuczne	35,5	
		Papier	43,4	
		Gruz	1,5	
		wielkogabarytowe	17,1	

Źródło : Dane własne UG Białaczów.

#### 4.6.7. Elektroenergetyka

Podstawowym źródłem zaopatrzenia gminy w energię elektryczną jest stacja 110/15 kV w Opocznie, należąca do Zakładu Energetycznego Łódź – Teren S.A. Dystrybucja energii z tej stacji odbywa się za pomocą sieci rozdzielczej średniego napięcia 15 kV pozostającej również w gestii powyższego przedsiębiorstwa energetycznego. Ponadto wspomniana sieć posiada dwa powiązania liniowe 15 kV ze stacją 110/15 kV w Myśliborzu, na terenie gminy Żarnów, będącą również w eksploatacji Zakładu Energetycznego Łódź – Teren S.A. oraz jedno powiązanie 15 kV ze stacją 110/15 kV w Końskich z Zakładu Energetycznego Okręgu

Radomszczańsko-Kieleckiego S.A. Powyższe powiązania umożliwiają rezerwowe zasilanie gminy w energię elektryczną po dokonaniu niezbędnych czynności operatorskich oraz prac przełączeniowych w samej sieci.

Omówionym układem zaopatrzenia w energię elektryczną nie są objęte miejscowości Kuraszków i Brzeziny, dla których energia ta jest kupowana przez Zakład Energetyczny Łódź – Teren S.A. z sieci dystrybucyjnej 15 kV Zakładu Energetycznego Okręgu Radomszczańsko-Kieleckiego S.A. W tym przypadku zmiana warunków zasilania i dostawy energii wymaga dodatkowych uzgodnień między operatorami obu przedsiębiorstw.

Mimo powyższych uwarunkowań istniejąca sieć dystrybucyjna 15 kV w pełni pokrywa zapotrzebowanie gminy na moc i energię elektryczną. Nie występują niekonwencjonalne źródła energii elektrycznej. W zakresie jakości i ciągłości dostaw energii elektrycznej występują niedomagania wynikające z terenowej rozległości układu sieciowego i podatności na awarie, wynikające z dużego stopnia zużycia technicznego oraz niedostatecznej odporności linii napowietrznych, z których - w większości - ten układ się składa, na zakłócenia natury atmosferycznej. W lokalnych liniach rozdzielczych niskiego napięcia układu występują natomiast zbyt długie ciągi sieciowe, nie gwarantujące utrzymania normatywnego poziomu napięcia, przy jakim energia powinna być dostarczana. Sieć dystrybucyjna 15 kV oraz lokalne linie rozdzielne niskiego napięcia wymagają modernizacji.

Ponadto przez teren gminy przebiega elektroenergetyczna linia napowietrzna wysokiego napięcia 110 kV okręgowego systemu podstawowej sieci dystrybucyjnej przedsiębiorstw energetycznych. W strefie ochronnej od tej linii nie powinna być lokalizowana zabudowa przeznaczona do stałego pobytu człowieka oraz rurociągi i składy z materiałami łatwopalnymi i wybuchowymi, zagospodarowane tereny przemysłowe, deszczownie i urządzenia zraszające, ogrody publiczne, cmentarze, koszary, boiska, jak też roślinność wysokopienna.

#### **4.6.8. Telekomunikacja**

System telekomunikacyjny gminy jest przyłączony do węzła telekomunikacyjnego w Opocznie. Jego głównym połączeniem przewodowym z tym węzłem jest telekomunikacyjna linia napowietrzno – kablowa relacji Opoczno – Białaczków – Petrykozy. W Białaczowie i Petrykozach znajdują się sprzężone za pomocą wspomnianej linii lokalne, analogowe centrale telefoniczne o pojemności 50 NN każda. Pozostałe napowietrzno – kablowe linie telekomunikacyjne pełnią funkcję połączeń telefonicznych tych central z

abonentami znajdującymi się w poszczególnych miejscowościach gminy. Stopień zaspokojenia potrzeb telekomunikacyjnych gminy jest znaczny. System telekomunikacyjny gminy wymaga zasadniczej rozbudowy i modernizacji.

## 5. Infrastruktura społeczna

### Oświata

Na terenie Gminy Białaczów funkcjonują 4 szkoły podstawowe oraz gimnazjum. We wszystkich szkołach podstawowych: w Białaczowie, Miedznej Drewnianej, Petrykozach i Skroninie funkcjonują klasy I-VI oraz klasy „0”. Przy Szkole w Białaczowie i Petrykozach są umiejscowione hale sportowe. Poza szkołami podstawowymi istnieje również gimnazjum im. Stanisława Małachowskiego w Białaczowie. Dokładne dane dotyczące ilości uczniów w placówkach edukacyjnych w poszczególnych latach przedstawia tabela poniżej.

**Tabela 9. Liczba uczniów w poszczególnych latach 2012-2015.**

Nazwa szkoły:	2012	2013	2014	2015
Szkoła Podstawowa im. Adama Mickiewicza w Białaczowie	178	173	172	189
Szkoła Podstawowa im. Henryka Sienkiewicza w Miedznej Drewnianej	148	123	143	126
Szkoła Podstawowa im. św. Jana Pawła II w Skroninie	104	97	102	92
Szkoła Podstawowa w Petrykozach	84	90	99	114
Gimnazjum im. Stanisława Małachowskiego w Białaczowie	189	163	166	164

Źródło: dane własne UG Białaczów.

W 2015 roku w gimnazjum w Białaczowie została utworzona klasa o profilu sportowym. Na początku roku szkolnego 2006/2007 oddana została do użytku hala sportowa i przy okazji powstało także nowe boisko do piłki nożnej oraz boisko o nawierzchni bitumicznej usytuowane obok hali. W listopadzie 2009 roku przy szkole został zbudowany kompleks sportowy „Orlik”.

Na terenie gminy Białaczów funkcjonuje Gminna Biblioteka Publiczna w Białaczowie z Filią w Petrykozach. Ilość zasobów znajdujących się książek na koniec 2015 roku wynosi 12 545 sztuk w Gminnej Bibliotece w Białaczowie, a w Filii w Petrykozach 8 500 sztuk.

### Organizacje pozarządowe na terenie Gminy Białaczów

Mieszkańcy Gminy Białaczów wykazują dużą aktywność społeczną. W gminie działa około 30 różnorodnych organizacji pozarządowych. Świadczy to o dużej integracji i świadomości lokalnej wśród mieszkańców oraz ich zaangażowaniu w sprawy lokalne.

Władze Gminy, dostrzegając potencjał i możliwości organizacji pozarządowych, dążą do zacieśnienia trwającej od kilku lat współpracy. Na drodze konsultacji społecznych rokrocznie opracowywane są „Programy Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi”, które wprowadzają jasne i czytelne rozwiązania, włączające Organizacje w system demokracji lokalnej oraz regulują zasady partnerskiej współpracy pomiędzy Gminą Białaczów a Organizacjami Pozarządowymi. Programy określają również priorytetowe obszary tej współpracy. Każdego roku gmina powierza wykonywanie wielu zadań publicznych organizacjom pozarządowym w drodze otwartych konkursów ofert.

### **Opieka zdrowotna**

Za opiekę zdrowotną mieszkańców Gminy Białaczów odpowiadają trzy zakłady opieki zdrowotnej:

- Gminny Ośrodek Zdrowia w Białaczowie, w którym mieści się gabinet lekarza POZ oraz gabinet stomatologiczny, gabinet pielęgniarki rodzinnej i szkolnej. Ośrodek Zdrowia specjalizuje się w chorobach wewnętrznych, stomatologii ogólnej. Jest również punkt szczepień, punkt pobrań i EKG.
- Prywatna Przychodnia Rodzinna w Białaczowie, która ma podpisaną umowę z NFZ na świadczenie usług w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej (położna, lekarz, pielęgniarka, transport osób chorych, badania RTG i USG)
- Przychodnia Rodzinna w Petrykozach, w której przyjmuje lekarz POZ, Pielęgniarka POZ, położna POZ, oraz są wykonywane badania diagnostyczne i profilaktyka zdrowotna.

W gminie funkcjonuje również Punkt Apteczny - „Dukat Krzysztof. Apteka”.

Od września 2015 roku w budynku świetlicy w Miedznej Drewnianej działa Dom Dziennego Pobytu „Senior – WIGOR” - jedyna taka placówka na terenie powiatu opoczyńskiego. Instytucja powstała dzięki dofinansowaniu, jakie Gmina Białaczów otrzymała z Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej w ramach Rządowego Programu „Senior – WIGOR” na lata 2015 – 2020. Z usług instytucji korzysta obecnie 27 osób powyżej 60 roku życia, mieszkających na terenie Gminy Białaczów. Placówka zapewnia profesjonalną opiekę

pielęgniarki, psychoterapeuty, fizjoterapeuty i opiekuna. Ze środków Programu placówka została wyposażona w niezbędne do funkcjonowania urządzenia i sprzęt rehabilitacyjny.

### Bezrobocie w Gminie Białaczów

Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Opocznie na koniec 2015 roku wyniosła 3.040 osób (stopa bezrobocia 9,6%, w województwie łódzkim: 10,1%). Kobiety stanowiły 53,52%, a mieszkańcy wsi 66,74% ogólnej liczby bezrobotnych w powiecie. W końcu 2015 r. we wszystkich gminach powiatu odnotowano spadek osób bezrobotnych w stosunku do 2014 r. Największy spadek bezrobocia zaznaczył się w gminach: Opoczno, Drzewica i **Białaczów**. Bezrobocie jest jednym z najpoważniejszych problemów społecznych na tym terenie.

**Tabela 10. Bezrobocie w Powiecie Opoczyńskim z uwzględnieniem Gminy Białaczów.**

Miasta i gminy / Gminy	Liczba bezrobotnych w 2014 roku	Liczba bezrobotnych w 2015 roku	Wzrost ( + ) / spadek ( - )
<u>Białaczów</u>	442	333	- 109
<b>Powiat ogółem</b>	<b>4.070</b>	<b>3.040</b>	<b>- 1.030</b>

Źródło: PUP w Opocznie (www.opoczno.praca.gov.pl)

### Budżet Gminy Białaczów

Poniższe zestawienie prezentuje wartości głównych źródeł dochodów i pozycji wydatków Gminy Białaczów na przestrzeni lat 2013 - 2015.

**Tabela 11. Dochody budżetu Gminy Białaczów wg rodzajów w poszczególnych latach**

Wyszczególnienie:	2013 r.	2014 r.	2015 r.
<b>Dochody ogółem</b>	18727504,16	19713365,54	18709269,54
<b>Dochody bieżące</b>	16 189 373,88	17 325 854,66	17 299 031,96
<b>Dochody od osób fizycznych</b>	1479791	1797973	1842110
<b>Dochody od osób prawnych</b>	1742,54	1724,63	2055,81
<b>Podatki i opłaty</b>	1338764,62	1614429,13	1643357,41
<b>Subwencje</b>	8929645	8705030	8974353

Źródło: dane własne UG Białaczów.

**Tabela 12. Wydatki budżetu Gminy Białaczów wg rodzajów w poszczególnych latach**

Wyszczególnienie:	2013 r.	2014 r.	2015r.
<b>Wydatki ogółem</b>	20588903,86	19838386,74	18814504,78

<b>Wydatki bieżące</b>	14657487,18	15571441,53	15732708,91
<b>Wydatki majątkowe</b>	5931416,68	4266945,21	3081795,87
<b>Wydatki bieżące na wynagrodzenia</b>	7880018	8015538,25	8331448,22
<b>Majątkowe</b>	4953812	1949540	656699,24
<b>Wydatki inwestycyjne kontynuowane</b>	4708663	1944540	739561,55
<b>Nowe wydatki inwestycyjne</b>	1291908,5	2769725	2245098,46
<b>Wydatki majątkowe w formie dotacji</b>	677759,5	187836,66	97135,86

Źródło: dane własne UG Białaczów.

W 2015 r. dochody Gminy Białaczów wynosiły ponad 18 mln zł, natomiast wydatki ogółem 18.814.504 mln zł. Od 2013 r. do 2015 r. wydatki ogółem uległy zmniejszeniu.

### **III. Zadania polegające na poprawie sytuacji na danym obszarze**

#### **1. Lista zadań**

W Planie Rozwoju Lokalnego do realizacji przyjęto zadania polegające na poprawie sytuacji na danym obszarze z uwzględnieniem:

- poprawy stanu środowiska naturalnego,
- rozwoju systemu komunikacji i infrastruktury drogowej,
- zmiany w strukturze gospodarczej obszaru,
- zmiany w sposobie użytkowania terenu poprzez stworzenie warunków do powstawania zakładów produkcyjnych oraz rozwój drobnej przedsiębiorczości,

#### **2. Lista zadań do zrealizowania:**

- Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Skronina, Zakrzów, Sędów,
- Rozbudowa oczyszczalni ścieków ECOLO-CHIEF do przepustowości  $Q_{\text{śr.d}} = 715 \text{ m}^3/\text{dobę}$  w miejscowości Biańczów,
- Przebudowa drogi gminnej 107004E Parczówek – Kuraszków – etap II,
- Przebudowa drogi powiatowej nr 3117E w miejscowości Parczów.
- Zagospodarowanie turystyczne i rekreacyjne linii brzegowej zbiornika „Miedzna”
- Modernizacja hydroforni w miejscowości Żelazowice
- Remont Świetlicy Wiejskiej w miejscowości Sobień
- Rozbudowa remizy strażackiej w miejscowości Petrykozy
- Budowa instalacji prosumenckich OZE na budynkach użyteczności publicznej i budynkach prywatnych
- Budowa kanalizacji w miejscowości Sobień, Kuraszków, Ossa
- Usuwanie wyrobów zawierających azbest
- Przebudowa drogi powiatowej w miejscowości Petrykozy, Biańczów
- Budowa sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej w Miedznej Drewnianej.
- Przebudowa drogi do pól w miejscowości Żelazowice
- Przebudowa drogi gminnej w miejscowości Miedzna Drewniana, Parczówek
- Modernizacja dróg dojazdowych na terenie gminy

## **IV. Realizacja zadań**

### **1. Planowane zadania inwestycyjne oraz źródła finansowania Planu Rozwoju Lokalnego w latach 2017-2021 wraz z zaznaczeniem zadań finansowanych bez udziału środków Unii Europejskiej.**

Podane poniżej zadania inwestycyjne przewidziane są do realizacji i współfinansowania z następujących Programów Operacyjnych:

- PO Wiedza Edukacja Rozwój
- RPO Województwa Łódzkiego na lata 2014-2020
- Program Rozwoju Obszarów Wiejskich (Europejski Fundusz Rolny na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich)
- Pozostałe programy operacyjne, jeśli ich założenia programowe pozwalają na to.

Nazwa przedsięwzięcia inwestycyjnego	Nakłady inwestycyjne na rok				
	2017	2018	2019	2020	Uwagi (ew. źródło dofinansowania)
Rozbudowa oczyszczalni ścieków w miejscowości Białaczków	4 200 000,00				Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego
Budowa kanalizacji w miejscowości Zakrzów	500 000,00	220 000,00			
Budowa kanalizacji w miejscowości Skronina i Sędów		4 000 000,00	3 000 000,00		
Modernizacja Hydroforni w miejscowości Żelazowice		200 000,00			
Przebudowa drogi powiatowej w miejscowości Petrykozy	453 000,00				Partnerstwo z Powiatem Opoczyńskim. Wkład finansowy Gminy Białaczków
Przebudowa drogi do pól w miejscowości Żelazowice (odcinek długości 990 m)	300 000,00				
Przebudowa drogi w miejscowości Parczów (odcinek długości 990 m)	630 000,00				Partnerstwo z Powiatem Opoczyńskim. PROW na lata 2014-2020.
Przebudowa drogi gminnej w miejscowości Parczówek (odcinek długości 1500m)				1 000 000,00	

Przebudowa drogi gminnej w miejscowości Miedzna Drewniana (odcinek długości 990 m)	70 000,00				
Modernizacja dróg dojazdowych na terenie gminy (odcinki do długości 1000 m)	300 000,00	300 000,00	300 000,00	300 000,00	
Budowa Sali gimnastycznej przy Szkole Podstawowej w Miedznej Drew.	450 000,00	1 750 000,00			
Remont świetlicy wiejskiej w miejscowości Sobień			500 000,00	500 000,00	
Rozbudowa remizy strażackiej w miejscowości Petrykozy		1 000 000,00	1 000 000,00		
Budowa instalacji prosumenckich OZE na budynkach użyteczności publicznej i budynkach prywatnych		1 500 000,00	1 500 000,00		
Zagospodarowanie turystyczne i rekreacyjne linii brzegowej zalewu w miejscowości Miedzna Mur.			2 500 000,00	2 500 000,00	
Przebudowa drogi powiatowej w Białaczkowie (odcinek długości 500m)			100 000,00		Partnerstwo z Powiatem Opoczyńskim. Wkład finansowy Gminy Białaczków
Przebudowa drogi Kuraszków – Parczówek Etap II	300 000,00				Kontynuacja inwestycji rozpoczętej w 2016r.

					PROW na lata 2014-2020
Budowa kanalizacji w miejscowościach Sobień i Kuraszków			2 500 000,00	2 500 000,00	
Budowa kanalizacji w miejscowości Ossa			1 000 000,00		
Usuwanie wyrobów zawierających azbest	50 000,00	50 000,00	50 000,00	50 000,00	WFOŚiGW w Łodzi, NFOŚiGW

## **V. Powiązanie projektów z innymi działaniami realizowanymi na terenie gminy**

Działania Gminy Białaczów mają na celu ochronę środowiska przyrodniczego gminy oraz stworzenie warunków dla rozwoju przedsiębiorczości i nowoczesnej produkcji rolnej. Można to osiągnąć poprzez realizację inwestycji w zakresie gospodarki wodno-ściekowej na terenie gminy oraz rozwój sieci drogowej stopnia gminnego. Stworzy to warunki dla rozwoju turystyki i wypoczynku w południowej części gminy poprzez m.in. zagospodarowanie i rozwój gospodarstw agroturystycznych a także wykorzystanie dużych kompleksów leśnych dla rozwoju turystyki i czynnego wypoczynku.

### **Powyższe zamierzenia i cele można osiągnąć poprzez:**

- zwiększenie atrakcyjności obszarów gminy dla inwestorów lokalnych i inwestorów zewnętrznych,
- aktywizację lokalnej społeczności,
- zwiększenie poziomu inwestycji lokalnych,
- wyzwolenie lokalnego potencjału i zaangażowanie mieszkańców w tworzeniu m.in. gospodarstw agroturystycznych oraz własnego wizerunku jako zintegrowanej społeczności
- tworzenie warunków do dywersyfikacji działalności gospodarczej,
- wzrost kreatywności w zakresie poszukiwania pozarolniczych źródeł utrzymania,
- tworzenie przyjaznego środowiska dla rozwoju niewielkich zakładów i usług dla ludności,

Działania powyższe związane są z koniecznością przeprowadzenia inwestycji. Część zadań inwestycyjnych może być realizowana z udziałem środków zewnętrznych m.in. Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności. Wszystkie planowane przez Gminę Białaczów zamierzenia inwestycyjne są zgodne z celami szczegółowymi i operacyjnymi zawartymi w Narodowych Strategicznych Ramach Odniesieniach i krajowych programach operacyjnych.

W ramach wymienionych wcześniej programów pomocowych do realizacji przewiduje się projekty inwestycyjne wynikające z **Planu Rozwoju Lokalnego** oraz **Wieloletniego Prognozy Finansowej Gminy**.

W **Planie Rozwoju Lokalnego** ujęte zostały projekty planowane do realizacji w okresie 2016-2021 przewidziane do współfinansowania z udziałem środków Unii Europejskiej, budżetu gminy i bez wsparcia funduszy UE zgodnie z **uchwałą Nr .../.../2017 z dnia ..... 2017 r.**

## **VI. Oczekiwane wskaźniki osiągnięć Planu Rozwoju Lokalnego**

Realizacja projektów z zakresu rozwoju infrastruktury technicznej będzie miała bezpośredni, pozytywny wpływ na środowisko przyrodnicze, zmniejszy się ilość zanieczyszczeń odprowadzanych do wód i powietrza ze źródeł komunalnych, poprawią się warunki komunikacji drogowej, zwiększy się przejezdność ulic i dróg.

Zrealizowane projekty inwestycyjne będą analizowane pod kątem osiągnięcia n/w wskaźników.

### **Wskaźnik produktu**

długość zmodernizowanych dróg gminnych,

długość wybudowanych chodników,

liczba wybudowanych punktów oświetleniowych,

liczba wybudowanych przejść dla pieszych,

- długość wybudowanej sieci kanalizacji sanitarnej,
- długość i ilość wybudowanych przykanalików,
- długość wybudowanej sieci wodociągowej,

### **Wskaźnik rezultatu**

nośność zmodernizowanych dróg,

średni czas przejazdu między dwoma punktami sieci,

zwiększenie poziomu skanalizowania obszaru gminy,

zwiększenie liczby gospodarstw domowych podłączonych do kanalizacji sanitarnej,

poprawa czystości wód powierzchniowych.

### **Wskaźnik oddziaływania**

liczba pojazdów korzystających z drogi,

liczba wypadków,

liczba turystów na obszarze oddziaływania inwestycji,

bezpieczeństwa ruchu drogowego,

poprawa stanu środowiska naturalnego,

**Monitorowanie wskaźników produktu, rezultatu i oddziaływania będzie dokonywane raz w roku na etapie oceny planu rozwoju lokalnego na podstawie danych:**

- danych statystycznych uzyskanych z GUS i Powiatowego Urzędu Pracy,
- danych z Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej,
- innych dostępnych opracowań pozwalających na monitorowanie wskaźników rezultatu.

## **VII. System wdrażania Planu Rozwoju Lokalnego**

Jednostką bezpośrednio odpowiadającą za monitorowanie i wdrażanie Planu Rozwoju Lokalnego jest Komisja Budżetu, Finansów i Inwestycji Rady Gminy. Plan Rozwoju Lokalnego będzie wdrażany przez Wójta Gminy Białaczów.

System wdrażania Planu Rozwoju Lokalnego obejmuje:

- komunikację społeczną w zakresie przyjmowania nowych zadań organizacyjnych i inwestycyjnych,
- przygotowanie dokumentacji projektowo - kosztorysowej dla inwestycji ujętych w planie,
- składanie wniosków aplikacyjnych o przyznanie dofinansowania ze środków EFRR,
- realizacja inwestycji zgodnie z określonymi wymogami,
- po zakończeniu inwestycji monitorowanie i raportowanie wydatków i efektów rzeczowych projektu,
- przedkładanie Komisjom Rady Gminy raportów i informacji z przebiegu realizacji zadań umieszczonych w Planie Rozwoju Lokalnego.

## **VIII. Sposoby monitorowania, oceny i komunikacji społecznej**

Monitorowanie jest to proces systematycznego zbierania, raportowania i interpretowania danych. *Monitoring* dostarcza informacji o postępie realizacji i efektywności wdrażania pomocy.

Monitoring prowadzony będzie w zakresie rzeczowym i finansowym.

Monitoring rzeczowy obejmował będzie skwantyfikowane dane obrazujące postęp we wdrażaniu programu oraz umożliwił ocenę jego wykonania w odniesieniu do celów ustalonych w Planie Rozwoju Lokalnego i będzie prowadzony w trzech kategoriach:

- wskaźniki produktu,

- wskaźniki rezultatu,
- wskaźniki oddziaływania.

Monitoring finansowy obejmował będzie dane finansowe realizacji projektów, będących podstawą do oceny sprawności wydatkowania przeznaczonych na niego środków, w oparciu o raporty okresowe obrazujące wysokość wkładu finansowego pochodzącego ze środków publicznych.

### **1. System monitorowania planu rozwoju lokalnego**

Jednostką bezpośrednio odpowiadającą za monitorowanie i wdrażanie Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Białaczów jest Komisja Budżetu, Finansów i Inwestycji Rady Gminy.

W pracach związanych z monitorowaniem i oceną Planu Rozwoju Lokalnego mogą brać udział również niezależni eksperci oraz przedstawiciele Urzędu Marszałkowskiego i Urzędu Wojewódzkiego.

Przedmiotem oceny i monitorowania przez *Komisję Budżetu, Finansów i Inwestycji Rady Gminy* winna być zgodność Planu Rozwoju Lokalnego Gminy na lata 2017 - 2021 z Wieloletnią Prognozą Finansową Gminy **na lata 2017 – 2029**.

Jednostka monitorująca ma również prawo wносить wnioski do Wójta Gminy dotyczące podziału zadań na poszczególne jednostki organizacyjne i osoby fizyczne.

**Plan Rozwoju Lokalnego może być uzupełniany o kolejne zadania, które wynikają bezpośrednio ze zmian Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy na lata 2017-2029 dokonywanych na wniosek Komisji Budżetu, Finansów i Inwestycji Rady Gminy.**

### **2. Sposoby oceny planu rozwoju lokalnego**

Komisja Budżetu, Finansów i Inwestycji Rady Gminy opiniuje merytorycznie poszczególne zadania. Komisja ta będzie przedkładać raporty z przebiegu realizacji zadań umieszczonych w Planie Rozwoju Lokalnego, co pół roku, na ręce Przewodniczącego Rady Gminy Białaczów.

Ocena realizacji zadań wynikających w Planu Rozwoju Lokalnego dokonywana będzie podczas sesji absolutoryjnej każdego roku.

### **3. Sposoby inicjowania współpracy pomiędzy sektorem publicznym, prywatnym i organizacjami pozarządowymi**

Plan Rozwoju Lokalnego jest dokumentem otwartym i winien być uzupełniany poprzez wpis nowych zadań organizacyjnych i inwestycyjnych raz w roku kalendarzowym, w okresie projektowania budżetu.

Wszelkie postulaty i wnioski przedsięwzięć inwestycyjnych do Planu Rozwoju Lokalnego przyjmuje Referat Funduszy Strukturalnych, Zamówień Publicznych, Promocji i Rozwoju Gminy.

Postulaty do Planu Rozwoju Lokalnego oraz wnioski składać mogą także radni, stowarzyszenia i nieformalne grupy mieszkańców, organizacje powiązane z budżetem Gminy, w tym również spółki prawa handlowego.

### **4. Public Relations planu**

O terminie i trybie rozpoczęcia przyjmowania wniosków i postulatów od mieszkańców, organizacji powiązanych z budżetem Gminy oraz spółek prawa handlowego i kryteriach kwalifikacji zadań do Planu Rozwoju Lokalnego, informuje media Referat Funduszy Strukturalnych, Zamówień Publicznych, Promocji i Rozwoju Gminy.

Monitorowanie przez Komisję Budżetu, Finansów i Inwestycji Rady Gminy będzie spójne z zasadami monitorowania i raportowania przez jednostkę wdrażającą zadanie.